

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

EDUcentrum

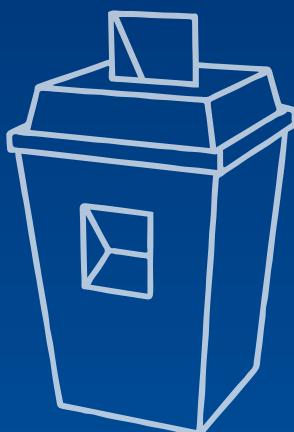

DEMOKRATICKÁ
ŠKOLA

Metodický list

Genderová rovnost/nerovnost

Časová náročnost:	4 vyučovací hodiny
Cílová skupina:	3. ročník SŠ
Počet studentů:	25
Vzdělávací oblast:	Výchova k občanství
Průřezová témata:	Osobnostní výchova Výchova k aktivnímu občanství
Klíčové kompetence:	Kompetence k řešení problému Kompetence komunikativní Kompetence sociální a personální Kompetence občanská
Pomůcky:	Psací potřeby, papír či sešit, počítač, tablet či jiné zařízení k vyhledávání informací na internetu
Klíčová slova:	Gender; pohlaví; muž a žena; biologická determinace chování a jednání; argument; sociální a kulturní vlivy; identita jedince
Způsob ověření:	PREZENČNÍ
Autor:	Mgr. Vojtěch Bernacik

ANOTACE aneb O ČEM JE TATO AKTIVITA?

V rámci této aktivity se studenti vymezí vůči vstupnímu konzervativnímu souboru názorů opřených o biologickou či evoluční argumentaci. Cílem je, aby diskutovali o rovnostech a nerovnostech mezi pohlavími a genderovými rolami a aby si ujasnili vlastní postoje. Rozbít základní balíček konzervativních názorů pro ně nebude jednoduché, takže jim nezbude nic jiného než si informace dohledat a zapojit do vlastní argumentace tak, aby získali slušnou základnu k vystoupení proti úvodnímu balíčku (viz „další poznámky, tipy a doporučení“).

CÍLE

- Student zhodnotí názory druhých a zaujme vůči nim své vlastní stanovisko.
- Student formuluje své názory a argumentuje v jejich prospěch.
- Student samostatně vyhledá relevantní informace, které pak použije jako argument.
- Student reviduje své názory a upřesní je.
- Student o svých názorech a argumentech diskutuje s ostatními.
- Student přijímá odlišné pohledy na daný problém a věcně, bez přehnaných emocí s nimi pracuje.

POPIS PRŮBĚHU AKTIVITY aneb JAK NA TO?

1. Představení konzervativní argumentace:

Můžeme převyprávět text, který je k tomuto metodickému listu přiložen PL (viz „další poznámky, tipy a doporučení“). Nebo ho můžeme rovněž přečíst nebo studentům rozdat. Můžeme se jím inspirovat k vlastní provokaci. Studenti prozatím pracují samostatně. O vstupní konzervativní provokaci přemýšlí. Cílem je, aby se během této fáze rozhodli, jestli se postaví na stranu, která bude tento balík v jeho základních momentech obhajovat, nebo na stranu, která jej bude napadat. Během této fáze by studenti neměli nijak vyjadřovat své postoje – gesty, připomínkami, viditelným rozhořčením apod.

2. Rozdělení do bloků:

Dá se předpokládat, že se studenti postaví spíše na stranu proti úvodnímu balíku názorů. Určíme část místnosti, kam se přesunou ti, kteří s úvodním balíkem názorů nesouhlasí a kam ti, kteří se ho rozhodli obhájit. První skupina může s něčím, co je v balíčku uvedeno souhlasit. Vyhraňuje se však proti prvkům, které jsou pro studenty zásadní. Pro skupinu obhájců pak platí podobný princip. Nemusí souhlasit se vším, ale v balíčku vidí několik zásadních věcí, které jim za obhajobu stojí.

Jakmile budou ustaveny bloky, bude je třeba rozdělit do menších pracovních skupinek. Tady záleží na aktuálním rozdělení účastníků aktivity. V rámci bloků se mohou skupiny ustavit libovolně, ale měla by předcházet krátká a nahodilá diskuse, díky níž studenti rámcově zjistí,

co si o představených názorech myslí ostatní. Spojit by se pak měli s těmi, kteří jsou jim názorově blíže. Maximální počet členů jedné skupiny je 4.

Tady je dobré vysvětlit, že každá pracovní skupinka soupeří se všemi. Nezáleží na tom, jestli jsou ve stejném nebo druhém bloku. Jde totiž o kvalitu argumentace, takže mohou vystupovat i proti nedokonalým nebo nepodařeným argumentům skupin ze stejného bloku.

3. Příprava argumentace:

V pracovních skupinách si studenti ujasní své stanovisko. Každý student zdůrazní, co se mu na úvodním balíčku názorů líbilo, respektive nelíbilo. Základní argumenty proti či pro balíček si sepišou. Pak se rozhodnou, kde a jak budou hledat další argumenty na podporu svého stanoviska. Mohou pracovat chvíli zvlášť, chvíli společně. O postupu práce rozhodují sami.

Na začátku přípravy ukážeme studentům kritéria a rozebereme je s nimi. Na základě kritérií budeme vystoupení skupin hodnotit (viz tabulka v sekci „další poznámky, tipy a doporučení“). Samostatnou práci studentů pak monitorujeme. Pomáháme jen v případech, kdy skupinka neví, jak postupovat dále, zasekne se.

4. První kolo vystoupení:

Vylosujeme pořadí, v němž budou skupiny vystupovat a prezentovat své postoje a názory. Rovněž určíme (losem nebo rozhodnutím), kdo za skupinku vystoupí. Vystoupení v prvním kole by mělo trvat 5 minut. Vystoupení všech skupin nahrajeme tak, abychom je mohli po skončení prvního kola dát studentům k dispozici na cloud či sdílený disk. Stačí sdílet zvukový záznam.

Do vystoupení skupiny nesmí ostatní zasahovat. Svůj nesouhlas či upřesnění mohou vyjádřit ve druhém kole.

My bodujeme jednotlivá vystoupení např. podle tabulky, která je přiložená v sekci „další poznámky, tipy nebo doporučení“. Některé obsahové momenty si můžeme nechat na později, jelikož můžeme pracovat se záznamem jednotlivých vystoupení.

5. Příprava na druhé kolo vystoupení:

V této fázi studenti reagují na to, co slyšeli v prvním kole. Můžeme dát studentům nějaká doporučení. Neměli bychom se ale vyjadřovat k obsahu. Spíše bychom měli upozornit na řečnické prvky vystoupení. Studenti mohou využít nahrávek z prvního kola, pouštět si do sluchátek nahrávku a reagovat na konkrétní pasáže, které mohou citovat. Na základě postřehů z prvního kola si mohou na internetu dohledat informace, které jim chybí.

6. Druhé kolo vystoupení:

Druhé kolo je na 7 minut. Pořadí vystoupení skupin je znova losováno. Mluvčí může být losován, určen vyučujícím nebo se může skupina sama rozhodnout, koho vyšle řečnit. Skupiny by měly reagovat na argumentaci skupin z prvního kola a upřesnit své vlastní vystoupení.

Toto kolo je rovněž nahráváno. Studenti si ho budou moci pustit, je možné se k němu vrátit v některé z následujících hodin apod.

7. Vyhodnocení, shrnutí a reflexe:

I druhé kolo budou mít studenti bodováno. Po jeho skočení body sečteme a soutěž vyhod-

notíme. Není to však úplně nutné. Měli bychom být schopni vysvětlit, co se nám na vystoupeních líbilo a co ne. Reflexe je pak vedena na základě jednoduchých otázek: Jak vnímáte výsledek skupiny? Co se vám povedlo více a co méně? Co vás během aktivity nejvíce rozrušilo? Co vás nejvíce překvapilo? apod.

(Pozn. při nahrávání je dobré mluvit do mikrofonu.)

CO UKÁZALA PRAXE A REFLEXE?

Co se vám osvědčilo?

Mezi prvním a druhým kolem se osvědčilo naznačit, které vystoupení vyučujícímu připadalo nejlepší. Ale rovněž to není nezbytné. Můžeme studenty upozornit na to, že se prozatím nebudeme vyjadřovat k pořadí, jelikož bodování upřesníme až poté, co si vystoupení všech skupin pustíme ze záznamu. Studenti díky tomu svá vystoupení ve druhém kole zkvalitnili. Osvědčilo se rovněž, aby si skupiny svého mluvčího pro druhé kolo vybraly. Kvalita vystoupení se zásadně zvýšila.

Dále se osvědčilo, že jsem si vzal čas k hodnocení vystoupení po druhém kole a k přípravě argumentace. Otázky k reflexi jsem totiž studentům zadal k písemnému zpracování. Pak je někteří přečetli, jiné jsem si přečetl posléze.

Co se povedlo méně a jak to vyřešit?

Největším nebezpečím této aktivity je to, že se zastánci protichůdných názorů na sebe dívají "dost nevráživě". To však netrvá dlouho (pokud to vůbec nastane). Základní balík názorů jim totiž připadá dost přesvědčivý, i když s ním nesouhlasí. Negativní postoje jedněch k druhým odeznívají po prvním kole vystoupení.

Jaké byly reakce vašich studentů při reflexi?

Studenti si uvědomili, že postoje, které se jeví být zcela v rozporu s jejich vlastními, nemusí být nijak ohrožující. Ohrožující je nevyslechnout si je či je a priori odmítnout. Mohou být totiž značně obohacující a nutí k poctivějšímu hledání a doplňování informací.

DALŠÍ POZNÁMKY, TIPY NEBO DOPORUČENÍ

Tabulka k hodnocení řečnických vystoupení

- inspirováno publikací: Starý, K., Laufková V. a kol.: Formativní hodnocení ve výuce. Praha 2016, s. 147.

	10	8	6	4	0
Řeč těla	Byla používána gesta a pohyby podporující plynulost projevu a dobře napomáhající posluchačům vizualizovat obsah projevu.	Byla používána gesta a pohyby, ale projev byl přece jen statičtější.	V projevu bylo použito málo gest a pohybů, takže byl posluchač závislý v prvé řadě na verbální složce projevu.	V projevu nebyla použita téměř žádná gesta a pohyby.	Projev byl statický, strnulý, bez gest, pohybů a výrazů tváře.
Oční kontakt	Řečník důsledně udržoval pozornost všech posluchačů pomocí přímého očního kontaktu. Řečník se nevěnoval jen vybraným posluchačům.	Řečník udržoval oční kontakt, místy se ale zahleděl do podkladů a bylo vidět, že si vybral jen některé posluchače, s nimiž kontakt udržoval.	Řečník se posluchačům pohledem vyhýbal, ale hledal spíše neutrální prostor, na němž pak pohledem dlouho spočinul.	Řečník se publiku pohledem vyhýbal. Jakmile kontakt navázal, uhnul bokem.	Řečník oční kontakt nenavázal vůbec.
Tempo a vyrovnanost	Byl dodržen vymezený čas a projev byl dobře rozložený v čase. Řečník se neopakoval, jedna myšlenka navazovala na druhou.	Byl dodržen vymezený čas. Řečník občas myšlenku hledal.	Byl dodržen vymezený čas. Řečník občas myšlenku hledal a občas přeskačkoval z jedné myšlenky na druhou.	Byl dodržen vymezený čas. Projev nebyl souvislý. Nebylo jasné, co chce řečník sdělit.	Nebyl dodržen čas. Díky tomu jsou i ostatní kritéria irelevantní a celý projev je hodnocen nulou bodů.
Hlas	Plynulost a modulace hlasu přitahovala a udržovala zájem posluchačů.	Modulace hlasu udržovala zájem posluchačů. Místy však řečník mluvil monotónně.	Modulace hlasu se v projevu objevila jen místy.	Řečník s hlasem a intonací téměř nepracoval. Místy bylo vidět, že se o to pokouší, ale svou snahu vzdal.	Řečník s hlasem a intonací nepracoval vůbec. Projev byl monotónní.
Obsah	Projev byl obsažný – obsahoval fakta a souvislosti podané jasně a přehledně.	V projevu se objevila fakta i souvislosti, nicméně místy nebyly podány přehledně.	V projevu se objevila jen fakta nebo se jich naopak neobjevilo dost. Souvislosti se nedaly postřehnout.	Projevu obsah téměř chyběl. Řečník projev vyplnil tzv. vatou.	Řečník nevěděl, co chce říci. V takovém případě jsou všechna ostatní kritéria hodnocena rovněž nulou.

